

द्वितीय चौमासिक प्रगति समीक्षा
तथा
मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक
आ.व. २०६३/६४

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा
२०६४ जेठ ११ गते

सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको फागुन २०६३ सम्मको स्थिति

- जम्मा हुलाक कार्यालय: ३९९२
- द्रुत हुलाक सेवा
  - वैदेशिक ३८ राष्ट्रमा
  - आन्तरिक ६० स्थानमा
- काउण्टर अटोमेशन ७ स्थानमा
- दर्ता भएका पत्रपत्रिका संख्या ४६१४
- रेडियो नेपालको Coverage करीब ७० प्रतिशत
- एफ.एम. प्रसारणको इजाजत संख्या २०२
- नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट १६५ इजाजत दिइएको
- टेलिफोन उपलब्ध भएका गाविस २५४९
- टेलिफोन वितरण १७ लाख २१ हजार ९८५ लाइन जसमध्ये
  - PSTN ५,०२,६१५
  - पोस्टपेड मोबाइल १,०८,७६७
  - प्रिपेड ९,३३,०५२
  - CDMA १,३४,११७
- इन्टरनेट प्रयोगकर्ता २,४९,३८५
- अनुमति प्राप्त टेलिभिजन च्यानल १५
- केबुल प्रसारणका लागि इजाजत ४८७
- टेलिभिजनको Coverage
  - करीब ४५ प्रतिशत भू-भाग
  - करिब ६५ प्रतिशत जनसंख्या

P1 मा परेका ९ वटा कार्यक्रमहरु:

विकास आयोजना तर्फ:

- दूरसञ्चार क्षेत्र सुधार आयोजना
- रेडियो प्रसारण प्रणालीको सुधार र विकास
- नेपाल टेलिभिजनको प्रसारण विकास तथा सुदृढीकरण आयोजना

अन्य कार्यक्रमहरु:

- सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
- प्रेस सूचना सुदृढीकरण (सूचना विभाग)
- सञ्चार केन्द्र
- हुलाक सेवा विभाग
- गोश्वारा हुलाक कार्यालय
- जिल्ला हुलाक कार्यालयहरु

P2 मा परेका ८ वटा कार्यक्रमहरु:

- मुद्रण विभाग
- राष्ट्रिय समाचार समिति
- प्रेस काउन्सिल नेपाल
- हुलाक प्रशिक्षण केन्द्र

- केन्द्रीय धनादेश कार्यालय
- नेपाल फिलाटेलिक व्युरो
- केन्द्रीय टिकट भण्डार
- क्षेत्रीय हुलाक निर्देशनालय

विनियोजन र खर्च

- कुल वार्षिक विनियोजन १ अरब ६४ करोड ६७ लाख ४६ हजार
- P1 तर्फ वार्षिक रु. १ अर्ब ४७ करोड ८५ लाख ५० हजार
- द्वितीय चौमासिकमा:-
  - ✓ विनियोजन रु. २७ करोड ८३ लाख ८ हजार
  - ✓ खर्च रु. ३ करोड २९ लाख ८ हजार (११.८२ प्रतिशत)
- P2 तर्फ वार्षिक विनियोजन १६ करोड ८२ लाख ४६ हजार
- द्वितीय चौमासिकमा:-
  - ✓ विनियोजन रु. १ करोड ४५ लाख ८५ हजार
  - ✓ खर्च रु. २ करोड ५ लाख ९३ हजार (शत प्रतिशत)

दूरसञ्चार क्षेत्र सुधार आयोजना

विश्व बैंकको ऋण सहयोगमा सञ्चालित यस आयोजना अन्तर्गत

- लक्ष्य: अफिस उपकरण खरिद गर्ने ।
- प्रगति: खरीद भएको ।
- लक्ष्य: स्पेक्ट्रम म्यानेजमेण्ट तथा मनिटरिंग उपकरण उपलब्धि जडान र सञ्चालन गर्ने ।
- प्रगति: प्राप्त टेण्डरहरूको मूल्याङ्कन गरी No Objection को लागि विश्व बैंकमा पेश भएको छ ।
- लक्ष्य: स्पेक्ट्रम अनुगमन केन्द्रको लागि ४ स्थानमा जग्गा प्राप्त गर्ने
- प्रगति: जग्गा छनौट भई Contract को प्रक्रियामा रहेको ।
- लक्ष्य: सवारी साधन जीप १ थान खरीद गर्ने
- प्रगति: सहमतिको लागि अर्थ मन्त्रालयमा गएको ।
- लक्ष्य: फर्निचर खरीद गर्ने ।
- प्रगति: आवश्यकतानुसार खरीद भएको ।
- लक्ष्य: १ वटा परामर्श सेवा प्राप्त गर्ने ।
- प्रगति:

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण तर्फ

- लक्ष्य: ग्रामीण र शहर आसपासका स्थानमा ICT Center स्थापना गर्ने,
- प्रगति: अनुदान भुक्तानी भएको ।
- लक्ष्य: पूर्वाञ्चलमा ग्रामीण दूरसञ्चार सेवाको लागि अनुदान दिने,
- प्रगति: पहिलो चौमासिकमै अनुदान भुक्तानी भएको ।
- लक्ष्य: परामर्श सेवा उपलब्ध गर्ने ।
- प्रगति: भुक्तानी हुन बाँकी ।
- चौमासिक विनियोजन: रु. २३ करोड २० लाख ८० हजार
- चौमासिक खर्च: २१ लाख ८१ हजार ।
- वित्तीय प्रगति ०.९३ प्रतिशत
- भौतिक प्रगति १.३४ प्रतिशत

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति (रेडियो नेपाल)

रेडियो नेपालबाट यस अवधिमा:

- लक्ष्य: स्पेयर पार्टस खरीद गर्न टेण्डर आह्वान गर्ने
- प्रगति: निर्णय प्रक्रियामा रहेको ।
- लक्ष्य: विद्युत् महसुल तिर्ने ।
- प्रगति: विद्युत महसुल भुक्तानी भएको ।
- चौमासिक विनियोजन: रु. १ करोड ४० लाख
- चौमासिक खर्च: रु. १ करोड ४० लाख
- वित्तीय प्रगति: शत प्रतिशत ।
- भौतिक प्रगति: शत प्रतिशत

नेपाल टेलिभिजन

- लक्ष्य: प्रतीत पत्र खोल्ने (दाड र गुल्मी प्रसारण केन्द्र) ।
- प्रगति: प्रतीत पत्र खोली उपकरण प्राप्त भै सकेको । गुल्मी को टावर निर्माण भएको, विद्युतीकरण प्रक्रियामा रहेको ।
- चौमासिक विनियोजन: १ करोड ६२ लाख ५० हजार (संस्थाको स्रोत समेत)
- चौमासिक खर्च: नभएको ।
- वित्तीय प्रगति नदेखिएको
- भौतिक प्रगति ४० प्रतिशत देखाइएको छ ।

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

- लक्ष्य: (पूँजीगत) मेशिनरी औजार, नयां भवनमा फर्निर्सिड तथा फर्निचर खरीद गर्ने, पहुंचमार्ग र पार्किङ निर्माण गर्ने ।
- प्रगति: कम्प्युटर, नयां भवनमा फर्निर्सिड तथा फर्निचर खरीद भएको ।
- लक्ष्य: (चालु) आयोजनाको १२ पटक अनुगमन, समीक्षा ३ पटक, गुरुयोजना तर्जुमा र सामाजिक सेवाको लागि अनुदान ।
- प्रगति: अनुगमन नभएको, प्रथम चौमासिक समीक्षा भएको, सामाजिक सेवाको लागि अनुदान प्रदान । गुरुयोजनाको कार्य प्रारम्भ भएको ।
- लक्ष्य: एघारौं योजना तर्जुमा
- प्रगति: त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना तर्जुमा भैरहेको ।
- लक्ष्य: अन्तर्क्रिया/सेमिनार (MDG, WTO, WSIS)
- प्रगति: नभएको ।
- लक्ष्य: लैङ्गिक समानता, वृद्ध, अपाङ्ग, पिछडिएका वर्गको उत्थान सम्बन्धी सन्देशमूलक कार्यक्रम
- प्रगति: नभएको ।
- लक्ष्य: नीतिगत अध्ययन तथा ऐन संशोधन
- प्रगति: केही ऐन नियम संशोधन कार्य भै रहेको ।
- चौमासिक विनियोजन: रु. ६४ लाख ८३ हजार
- चौमासिक खर्च: रु १ करोड १७ लाख ३२ हजार (पूँजीगत ७१,९३,८०८)
- वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत,
- भौतिक प्रगति: ७३ प्रतिशत ।

हुलाक सेवा विभाग

हुलाक सेवा विभाग अन्तर्गत

- फर्निचर तथा मेशिनरी औजार खरीद गर्न सम्झौता भएको,
- भाषा तथा कम्प्युटर तालिम दिने कार्य शुरु भएको,

- राष्ट्रिय हुलाक गोष्ठी सञ्चालन गर्ने प्रकृया शुरु भएको,
- विश्व हुलाक दिवस मनाइएको,
- हुलाक सेवाको प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम भै रहेको छ ।
- काउण्टर अटामेशन भएका ७ स्थानमा सपोर्टको कार्य भै रहेको,
- कुरियर नियमावलीको मस्यौदा तयार गरी पेश गरिएको छ ।
- चौमासिक विनियोजन: ४६ लाख , खर्च: १० लाख
- वित्तीय प्रगति २१ प्रतिशत
- भौतिक प्रगति: ४७.८५ प्रतिशत

गोश्वारा हुलाक कार्यालय

- ४० थान साइकल खरीद भएको
- ३ पटक हुलाक सेवाको अनुगमन गरिएको ।
- चौमासिक विनियोजन तथा खर्च रु. १ लाख ५० हजार (कार्यक्रम तर्फ)
- भौतिक तथा वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको छ ।

जिल्ला हुलाक कार्यालय

- ६१ जिहुकाका लागि फर्निचर खरीद भएको,
- २२१ थान साइकल खरीद गरिएको,
- ११ जिहुकामा कम्पाउण्ड वाल निर्माण भएको छ ।
- ५५ जिहुकामा गोष्ठी सम्पन्न भएको,
- २५ जनालाई कम्प्युटर तालिम प्रदान गरिएको छ ।
- चौमासिक विनियोजन रु. ३६ लाख ५० हजार,
- चौमासिक खर्च रु. २६ लाख ५० हजार
- भौतिक प्रगति ७७ प्रतिशत
- वित्तीय प्रगति ७१ प्रतिशत

क्षेत्रीय हुलाक कार्यालय

- फर्निचर खरीद भएको,
- २५ थान साइकल खरीद भएको,
- ४ क्षेहुकामा मेशिनरी औजार खरीद भएको,
- २ क्षेहुकाको छाना तथा पर्खाल सुधार गरिएको,
- ५ वटा क्षेत्रीयस्तरको गोष्ठी भएको र
- २० जनालाई कम्प्युटर तालिम दिइएको छ ।
- चौमासिक विनियोजन रु. १३ लाख २० हजार, खर्च ९ लाख ५५ हजार
- भौतिक प्रगति ७३ प्रतिशत र
- वित्तीय प्रगति ७२ प्रतिशत रहेको छ ।
- हुलाक प्रशिक्षण केन्द्र
- यस अवधिमा कुनै लक्ष्य निर्धारण नभएको ।

नेपाल फिलाटेलिक व्युरो

- ४ किसिमको प्रथम दिवसीय आवरण प्रकाशन भएको,
- १००० थान बुलेटिन र Available List प्रकाशन भएको,
- २ वटा अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन र निरीक्षण गरिएको ।
- चौमासिक विनियोजन तथा खर्च १ लाख ४९ हजार
- भौतिक तथा वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत देखाइएको छ ।

केन्द्रीय धनादेश कार्यालय

- कम्प्युटर खरीद गरिएको,
- धनादेश र वचत बैंक २ पटक निरीक्षण गरिएको ।
- चक्रकोष वृद्धि गर्ने कार्य प्रथम चौमासिकमै सम्पन्न भएको ।
- चौमासिक विनियोजन र खर्च ५० लाख ८३ हजार
- भौतिक र वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको छ ।

केन्द्रीय टिकट भण्डार

- फर्निचर र मेशिनरी औजार खरीद गरिएको,
- भवनको सिलिङ र बाथरुम सुधार गर्ने कार्य भएको,
- टिकट आपूर्ति निरीक्षण गरिएको छ ।
- चौमासिक विनियोजन ४९ लाख १५ हजार
- चौमासिक खर्च १ करोड ३६ लाख ८८ हजार रु
- भौतिक र वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको ।

मुद्रण विभाग

- सुरक्षण मुद्रण उपकरण र स्पेयर पार्टस खरीद गर्न एल.सी. खोल्ने कार्य भै रहेको,
- प्रिण्टिङ यन्त्र/उपकरण खरीदको लागि पुनःबोलपत्र आह्वानको प्रक्रियामा रहेको ।
- ५ जना कर्मचारीलाई तालिममा पठाइएको छ ।
- चौमासिक विनियोजन रु.२० लाख, खर्च रु. २ लाख २३ हजार ।
- भौतिक प्रगति ७५ प्रतिशत ।
- वित्तीय प्रगति ११.१५ प्रतिशत ।

सूचना विभाग

- फर्निचर, फिक्सचर्स तथा ५ सञ्चार केन्द्रका लागि कम्प्युटर खरीद भएको
- सेड निर्माण गर्न सम्झौता भएको ।
- सूचना सामग्री प्रकाशन र वितरण गरेको,
- ८ जना कर्मचारीलाई भाषा तथा कम्प्युटर प्रशिक्षण दिईएको ।
- ३२ जनालाई पत्रकारिता प्रशिक्षण तथा २ वटा पत्रकार अन्तर्क्रिया गरिएको ।
- चौमासिक विनियोजन रु १० लाख ५० हजार,
- चौमासिक खर्च १० लाख ९५ हजार ।
- भौतिक र वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत देखाइएको छ ।:

सञ्चार केन्द्र

- कम्प्युटर टेबल, कुर्सी र साइकल खरीद गरिएको ।
- सञ्चार केन्द्रमा गोष्ठी गर्ने कार्य नभएको ।
- चौमासिक विनियोजन रु ४५ हजार ।
- चौमासिक खर्च रु. १ लाख ।
- भौतिक र वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत देखाइएको छ ।

राष्ट्रिय समाचार समिति

- पानी ट्याङ्की खरीद, सेड निर्माण भएको छ ।
- समाचारलाई सिडिमा राख्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ ।
- अनलाईन समाचारको कार्य शुरु भएको छ ।

- चौमासिक विनियोजन: रु. ६ लाख ५० हजार ।
- वित्तीय प्रगति ८०.६ प्रतिशत ।
- भौतिक प्रगति शत प्रतिशत ।

प्रेस काउन्सिल नेपाल

- सिडिरोम खरीद गर्ने स्पेशिफिकेशन तयार भएको,
- ७ वटा सञ्चार माध्यमलाई ५ लाख ३ हजार व्याज अनुदान दिइएको ।
- १५० पेज पत्रपत्रिका स्क्यानिंग भएको ।
- चौमासिक विनियोजन: ४ लाख ६८ हजार,
- खर्च: ४ लाख ५५ हजार
- वित्तीय प्रगति ९७ प्रतिशत
- भौतिक प्रगति शत प्रतिशत देखाइएको छ ।

नेपाल टेलिकम

नेपाल टेलिकम तर्फ: आफ्नै स्रोतमा सञ्चालित कार्यक्रमहरू

- ७ वटा आयोजनाहरूमा
  - ✓ स्थानीय टेलिफोन स्थापना तथा विस्तार,
  - ✓ डिजिटल माइक्रोवेभ लिंक स्थापना तथा विस्तार,
  - ✓ डिस्याट स्थापना तथा विस्तार,
  - ✓ नयां सेवाहरूको स्थापना तथा विस्तार,
  - ✓ पूर्वपश्चिम राजमार्ग अप्टिकल फाइबर केबुल जडान,
  - ✓ अरनिको राजमार्ग अप्टिकल फाइबर केबुल जडान,
  - ✓ ग्रामीण दूरसञ्चार आयोजना
- भौतिक ९३ एवं वित्तीय १०० प्रतिशत प्रगति रहेको देखाइएको छ ।
- स्थानीय टेलिफोनतर्फ
  - ✓ ८९,००० लाइनको उपकरण उपलब्ध भई जडान कार्य भै रहेको,
  - ✓ CDMA तर्फ २ लाख ५० हजार लाइनको एक्सचेञ्ज उपकरण उपलब्धि कार्य चालु रहेको,
  - ✓ २ लाख २५ हजार थान CDMA सेट उपलब्ध भै जडान कार्य भैरहेको ।
  - ✓ ६३,३२९ ग्राहकहरूलाई CDMA र PSTN तर्फ ३८१९८ लाइन वितरण भएको छ ।
- भौतिक प्रगति ९० प्रतिशत
- वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।
- डिजिटल माइक्रोवेभ मेन ट्रान्स्मिशन लिंकतर्फ
  - ✓ टावर पोल र ट्रान्स्फर्मर उपकरण उपलब्धिको लागि खरीद आदेश भएको,
  - ✓ SDH र CDMA को सर्भेक्षण कार्य चालु रहेको,
  - ✓ मझगाउँ, काकडभित्ता र तौलिहवामा टावरजग र पोल निर्माण पूरा भएको,
  - ✓ विभिन्न २४ स्थानमा स्परलिंक जडान कार्य पूरा भएको,
  - ✓ ८ स्थानमा SDH उपकरण र २५ स्थानमा BTS जडान भएको,
  - ✓ कालापानी र मदनवासमा सोलार पावर जग निर्माण र जडान कार्य चालु रहेको, रिहार, लमही र कुसुममा टावर जग निर्माण कार्य भै रहेको छ ।
- भौतिक प्रगति र वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको छ ।

डिस्याट स्थापना र विस्तारतर्फ

- DSAT Space Segment का उपकरण प्राप्त गर्न सम्भौता भएको,
- ३० स्थानमा एन्टेना फाउण्डेशन निर्माण शुरु गर्न कार्यवाही भै रहेको,
- जिल्ला सदरमुकामहरूमा डिस्याट उपकरण जडानको लागि प्रारम्भिक कार्य भै रहेको छ ।

- भौतिक प्रगति ७५ प्रतिशत ।
- वित्तीय प्रगति नदेखाइएको ।

नयां सेवाहरूको स्थापना र विस्तारतर्फ

- GSM नेटवर्क विस्तार गर्न उपकरण जडान कार्य भै रहेको,
- १० स्थानमा जग्गा उपलब्ध गर्न प्रारम्भिक कार्य भैरहेको,
- पोष्टपेड ६१४३, प्रिपेड ५४५४८ र इमेल/इन्टर्नेट ८२६ ग्राहकलाई वितरण भएको छ ।
- ५६ स्थानहरूमा BTS जडान कार्य पूरा भएको छ ।
- भौतिक तथा वित्तीय प्रगति शत प्रतिशत रहेको छ ।

अप्टिकल फाइबरतर्फ

- लमही-कोहलपुर र लमही-तुलसीपुर खण्डमा SDH Testing and Spare उपकरण उपलब्ध गर्न सम्भौता भएको,
- ६६ कि.मी. Trenching, Ducting and Back filling कार्य पूरा भएको छ ।
- कोहलपुर-अत्तरिया-महेन्द्रनगर खण्डमा केबुल विछ्याउन प्रारम्भिक सर्भेक्षण पूरा भएको,
- अरनिको राजमार्ग तर्फ उपकरण उपलब्धको लागि चिनियां र नेपाली पक्षबाट हस्ताक्षर सम्पन्न भएको तथा बलेफी र लामीडांडामा जग्गा उपलब्ध भएको छ ।
- भौतिक प्रगति शत प्रतिशत रहेको
- वित्तीयतर्फ पूर्वपश्चिम राजमार्गतर्फ ८० प्रतिशत रहेको तथा अरनिको राजमार्गतर्फ कुनै खर्च नभएको जनाइएको छ ।

ग्रामीण दूरसञ्चारतर्फ

- २०० टर्मिनल V-Sat उपकरण उपलब्ध कार्य पूरा भएको,
- AC-DC Converter and Rectifier उपकरण उपलब्ध चालु रहेको,
- २९ गा.वि.स. र ३२ निजी गरी ६१ स्थानमा भिस्याट टेलिफोन उपलब्ध गराएको,
- F1 Station खडा गरी C-Dot जडान कार्य भै रहेको छ ।
- भौतिक प्रगति ९४ प्रतिशत
- वित्तीय प्रगति २० प्रतिशत देखाइएको छ ।

चलचित्र विकास बोर्ड

- १३१ थान पुस्तक खरीद, वेबसाइट अपडेट, चलचित्रघरहरूको निरीक्षण एवं चलचित्र विकास शुल्क अनुगमन गरिएको छ ।
- चलचित्र ऐनको मस्यौदा तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गरिएको ।
- सिनेमा टुरिजमको अवधारणा नेपाल पर्यटन बोर्डसंग सहकार्य गरी तयार गर्ने कार्य भै रहेको ।
- जनशक्ति विकास, चलचित्रकर्मी कोष तथा संस्थाको जर्नल प्रकाशन, अन्तर्राष्ट्रिय बैठक, अध्ययन भ्रमण महोत्सवमा सहभागिता जस्ता कार्यहरू हुन नसकेको ।
- चौमासिक विनियोजन: रु. १२ लाख ७५ हजार, खर्च रु. २ लाख ८८ हजार
- वित्तीय प्रगति २२.५८ प्रतिशत, भौतिक प्रगति १६.७५ प्रतिशत ।